

OKRUGLI STO

IZAZOVI I PERSPEKTIVE U ZAŠTITI SPOMENIKA PRIRODE “KANJON CIJEVNE”

Tuzi, 21.03.2024.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Okrugli sto koji su organizovali Parkovi Dinarida - mreža zaštićenih područja Dinarida okupio je predstavnike relevantnih institucija : Opštinu Tuzi, LTO Tuzi, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Agenciju za zaštitu životne sredine, Prirodno – matematički fakultet/ Odsjek biologija, Fond za zaštitu životne sredine, Hidrometeorološki zavod, Sportsko ribolovni klub Podgorica, Upravu za inspeksijske poslove, organizacije civilnog društva i eksperte.

Na okruglom stolu predstavljen je dokument “ **Inventar pritisaka na rijeci Cijevni sa prijedlogom mjera za spriječavanje ili kontrolu štetnih uticaja** ” koji je pripremljen kroz Projekat “ **Doprinos efikasnijem upravljanju u Spomeniku prirode Kanjon Cijevne.** ”

Učesnici Okruglog stola predložili su sledeće zaključke i preporuke:

- Spomenik prirode Kanjon Cijevna posjeduje unikatne prirodne vrijednosti koje su je oprijedijelili da postane dio sistema zaštićenih područja Crne Gore. Uspostavljanjem efikasne zaštite temeljnih vrijednosti, održivim korištenjem resursa i saradnjom sa lokalnim zajednicama, Opština Tuzi može postati primjer kvalitetnog upravljanja prirodnim vrijednostima.
- Neophodno je da Opština Tuzi u **što kraćem roku formira upravljača** Spomenikom prirode Kanjon Cijevne, shodno Odluci o proglašenju Spomenika prirode Kanjon Cijevne.
- Do formiranja upravljača, urgetno je uspostavljanje nadzora nad prostorom Spomenika prirode od strane Opštine Tuzi / Sekretarijata za urbanizam. Učesnici su se saglasili da bi Komunalna policija kroz svoje nadležnosti trebala vršiti

pojačani nadzor nad prostorom Spomenika prirode. Takođe, neophodno je i uspostavljanje operativne saradnje sa Upravom policije u cilju spriječavanja nezakonitog ribolova, eksploatacije mineralnih sirovina i nelegalnog korištenja vodenih resursa.

- U procesu izrade novog Zakona o zaštiti prirode potrebno je bliže normirati proces osnivanja upravljača novih zaštićenih područja (rokovi, saglasnosti, organi upravljanja izrada Planova upravljanja ...)
- Potrebno je izvršiti usklađivanje kategorije zaštićenog područja Spomenik prirode Kanjon Cijevna. U Studiji zaštite i Odluci o proglašenju, područje je kategorizovano u II kategoriju zaštićenih prirodnih dobara, Zakon o zaštiti prirode (Sl. list Crne Gore, br. 51/08 od 22.08.2008, 21/09 od 20.03.2009, 40/11 od 08.08.2011). Prema važećem Zakonu o zaštiti prirode ("Sl. list Crne Gore, br. 054/16 od 15.08.2016, 018/19 od 22.03.2019), spomenik prirode definisan je kao III kategorija zaštićenih prirodnih dobara.
- Presentovani rezultati i preporuke Ribolovne osnove sliva Rijeke Morače (rijeke Morača, Cijevna i Zeta) i Rikavačkog jezera upućuju na izrazito negativne trendove stanja ihtiofaune rijeke Cijevne, a posebno vrste glavatica (*Salmo marmoratus*). S tim u vezi, učesnici podržavaju mjere koje bi dovele do oporavka salmonidnih vrsta ihtiofaune.
- Prikupljeni podaci o pritiscima na rijeku Cijevnu, obrađeni u dokumentu „Inventar pritisaka na rijeci Cijevni sa prijedlogom mjera za spriječavanje ili kontrolu štetnih uticaja “ukazuju posebno na:
 - Potrebu kontinuiranog nadzora na prepoznatim lokacijama za nelegalnu eksploataciju šljunka i pijeska.
 - Potrebu hitnog inspekcijskog nadzora nad objektima / preprekama u vodotoku rijeke Cijevne.
 - Potrebu kontinuiranog nadzora nad svim vrstama građevinskih i komunalnih zahvata na obalama rijeke Cijevna.
 - Potrebu operativnih aktivnosti na sankcionisanju nezakonitog ribolova.
- Neophodno je nastaviti insistirati na **efikasnijoj saradnji sa Republikom Albanijom** po pitanju gradnje mHE na rijeci Cijevna u Albaniji. U procese koji se sprovode na državnom nivou preporučuje se uključivanje predstavnika opštine Tuzi;

- Potrebno je uspostaviti **kontinuiran monitoring površinskih, podzemnih voda i sedimenta** rijeke Cijevne, kako bi se pratio uticaj gradnje mHE u Republici Albaniji.
- Protokol saradnje o razmjeni hidroloških i meteoroloških podataka i informacija za rijeku Cijevnu, u cilju uspostavljanja Monitoring sistema sa Republikom Albanijom, kako bi se odredio kumulativni uticaj gradnje malih hidroelektrana na crnogorsku teritoriju.;
- Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i organizacije civilnog društva koje se bave pitanjima zaštićenih područja i zaštite prirode pružiće podršku Opštini Tuzi u formiranju upravljača i uspostavljanju osnovnih funkcija Spomenika prirode Kanjon Cijevne.

Milica Kandić
Parkovi Dinarida